

צאת שבת	כניסת שבת	
19:35	18:43	ירושלים
19:33	18:41	בני ברק
19:34	18:42	חיפה
19:34	18:42	באר שבע

פרשת תזריע

מלאך מלאך - עזר מלאך

הרה"ג חגי שושן שליט"א, יועץ הלכתי לרב הראשי נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל, ראש בית ההוראה "שערי הלכה ומשפט", וראש תחום לימודי טוענים רבניים וטוענות רבניות במרכז י.ג.ר

קדמת, אינה אלא במשמעות הרעיונית שבדבר. אם זכה האדם ומחשיב את נשמתו עיקר ואת גופו טפל - עסק התורה וקיום המצוות אצלו עיקר הם, והנאות עולם הזה טפלים הם, אדם כזה באמת קדם לכל הבריאה שהרי נשמתו היא חלק אלוה ממעל וקודמת לכל הבריאה כולה. אמנם אם לא זכה האדם וגופו והנאות עוה"ז אצלו עיקר ועסק התורה וקיום המצוות טפל, אם כן ביחס לגוף הוא אחרון לבריאה והיתוש והשלשול קדמוהו.

האדם הוא נזר הבריאה, היהלום שבכתר, החשוב מכל, וזה שנברא אחרון בסוף הבריאה אינו אלא להביאו על המוכן וכפי שאמרו חז"ל בסנהדרין שהאדם נברא אחרון כדי שימצא הכל מוכן לסעודה.

אשר על כן אם זכה האדם במעשיו הטובים הרי לא שהוא האחרון שבברואים במעשה בראשית, אלא הוא אחרון בשביל שהכל נוצר בשבילו ולמענו. עבורו הפריד הקב"ה ארץ משמים, יבשה מים, כדי שימצא הכל מתוקן לסעודה. הנביא ישעיה אומר (פרק יד פסוק יד) "אֲדַמָּה לְעֵלְיוֹן" אדם מלשון אֲדָמָה לעליון שיהיה דומה לעליון לאלוהיו, ובאם חלילה לא זכה אומרים לו יתוש קדמך שלשול קדמך, ועובדה היא שתורת אדם נתפרשה אחר תורתם של בהמה חיה ועוף, כי אדם מלשון אֲדָמָה עד עפר, וכמו שניתן לראות לפעמים מוסריותם של הבהמות חיות ועופות עולות על מוסריותו של האדם! (מעובד ע"פ ספר אור דוד)

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲנִי כִי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְטִמְאָה שְׁבַעַת יָמִים כִּימֵי נִדַת דָּוָתָהּ תִּטְמָא. כותב רש"י בשם המדרש (ויקרא רבה): אמר ר' שְׁמֵלָאֵי כשם שיצירתו של אדם בששת ימי בראשית אחרי יצירת כל הבהמות והחיות והעופות, כך תורתו של האדם התפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף שהתפרשו כשרותם בפרשת הקודמת פרשת שמיני.

והגמ' במסכת סנהדרין (לח.) שואלת מדוע אדם הראשון נברא בערב שבת. ומפני מה לא נברא ראשון-ביום הראשון? ומתרצת הגמ' שאם תזוח דעתו עליו, אומרים לו, יתוש קדמך במעשה בראשית. ועוד יותר הוא במדרש על הפסוק (בתהילים קלט ה) אַחֲוֹר וְקָדָם צִרְתָּנִי אִמַּר ר' ישמעאל, אַחֲוֹר לְכָל הַמַּעֲשִׂים וְקָדָם לְכָל הָעוֹנָשִׁים, אם זכה אומרים לו אתה קדמת למעשה בראשית שנאמר ורוח אלקים, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך.

היינו שאם יתגאה האדם ויעשה חטאים יאמרו לו מה לך להתגאות הרי הבריות הקטנות ביותר קדמו אותך בבריאה, הכל תלוי במעשה האדם, מעשיך יקרבך ומעשיך ירחקך. ויש לתמוה מהי כוונת חז"ל "אם זכה" אומרים לו אתה קדמת במעשה בראשית, וכי מתכחשים למציאות? הלא בפועל נברא האדם אחרי כולם, שאם יתגאה ויעשה חטאים יאמרו לו מה לך להתגאות הרי הבריות הקטנות ביותר קדמו אותך בבריאה? ונראה שכוונת חז"ל כשאמרו שאם האדם זכה אומרים לו אתה